

دانشگاه اصفهان

معاونت پژوهش و فناوری

کمیته اخلاق در پژوهش

آیین نامه اجرایی تخصیص شناسه اخلاق در پژوهش

کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه

ویرایش دوم - ۱۳۹۶

دانشگاه اصفهان

آیین نامه اجرایی تخصیص شناسه اخلاق در پژوهش دانشگاه اصفهان

مقدمه

با توجه به لزوم رعایت کرامت انسان و حفظ ارزش های دینی و تاکید جمهوری اسلامی بر رعایت مصالح و منافع ملی، حفظ محیط زیست، ذخایر ژنتیکی و رعایت حقوق موجودات زنده این آیین نامه به منظور تخصیص شناسه اخلاق در پژوهش به پیشنهادیه های پایان نامه های دانشجویی و طرح های تحقیقاتی تدوین می شود.

طبق این آیین نامه طرحهای تحقیقاتی و پایان نامه های کارشناسی ارشد و رساله های دکتری (Ph.D) از حیث ملاحظات شرعی، حقوقی و اخلاقی به ویژه رعایت حقوق و آزادی آزمودنی ها و حفظ آنها از خطرات احتمالی، رعایت رازداری، مراعات حقوق استادان، کارکنان و دانشجویان و نیز حقوق سازمانی دانشگاه اصفهان، استفاده صحیح از اطلاعات، حفظ ارزشهای اسلامی در انتخاب موضوع، روند کار، اتمام تحقیق و انتشار یافته ها، بررسی می شود.

تعریف شناسه اخلاق در پژوهش:

شناسه اخلاق در پژوهش شماره ای است که با توجه نوع آزمودنی، میزان مداخله در آن و نوع پژوهش، به یک طرح پژوهشی، رساله، پایان نامه و پروژه تحقیقاتی به منظور التزام پژوهشگر به رعایت موازین اخلاق در پژوهش اختصاص می یابد.

ماده ۱: اهداف

- حفظ ارزشهای اسلامی، رعایت موازین شرعی، حقوقی و اخلاقی و مصالح ملی در انتخاب موضوع پژوهش و روند انجام آن و پیشگیری از اجرای طرحهای تحقیقاتی مغایر با موازین اخلاقی، اسلامی و منافع ملی به ویژه در پژوهش هایی که موضوع آنها انسان، حیوان، محیط زیست و داده های طبقه بندی شده باشد.
- حفظ حقوق آزمودنی اعم از انسان، حیوان، محیط زیست و مراقبت از آنها در برابر خطرات احتمالی ناشی از تحقیق.
- حفظ حقوق پژوهشگر و سازمان مجری پژوهش.
- رعایت حقوق و حسن شهرت دانشگاه.
- رعایت حقوق و مقررات سازمانها و نهادهای همکار پژوهش.

ماده ۲: موارد قابل ارجاع به منظور اختصاص شناسه اخلاق در پژوهش

- کلیه طرحهای تحقیقاتی، رساله های دوره دکتری (Ph.D) و پایان نامه های کارشناسی ارشد، پروژه های کارشناسی که دارای موضوع انسانی، حیوانی، محیط زیست و یا داده های طبقه شده می باشد.
- سایر پژوهش ها با نظر شورای پژوهشی دانشکده و دیگر مراجع ذیربط به کمیته اخلاق در پژوهش ارسال می شود.

تبصره ۵: در صورت تشخیص عدم نیاز به شناسه اخلاق توسط استاد راهنما، موضوع از طرف وی اعلام و به اطلاع معاون پژوهشی دانشکده رسانده می شود و در صورت تایید آن معاونت، نیازی به ارسال به کمیته اخلاق نیست.

ماده ۳: مراحل اختصاص شناسه اخلاق در پژوهش

اختصاص شناسه اخلاق در پژوهش طی مراحل زیر انجام می شود:

۱. استاد راهنما یا پژوهشگر مراتب نیاز به شناسه اخلاق در پژوهش را در پیشنهادیه منعکس میکند.
  ۲. پس از تصویب پیشنهادیه در گروه آموزشی یا پژوهشی، استاد راهنما درخواست تخصیص شناسه اخلاق را از طریق مدیر گروه به کمیته اخلاق در پژوهش منعکس می کند.
- تبصره ۵:** در مواردی که پژوهشگر عدم نیاز به شناسه اخلاق را اعلام می نماید ولی شورای پژوهشی دانشکده/ پژوهشکده نیاز به اخذ شناسه اخلاق را لازم می داند موضوع به پیشنهاد دهنده جهت اجرای روند اخذ شناسه اخلاق ابلاغ می شود.
۳. کمیته اخلاق در پژوهش پس از بررسی درخواست پیشنهادی در مورد اجراء یا عدم اجرای پژوهش و ضرورت اخذ شناسه اخلاق در پژوهش تصمیم می گیرد و مراتب را به معاون پژوهشی دانشکده منعکس می کند.
- تبصره ۵:** مواردی که اخذ شناسه اخلاق در پژوهش نیازمند مجوز از دانشگاه علوم پزشکی باشد اختصاص شناسه اخلاق با هماهنگی آن دانشگاه انجام می شود.
۴. کمیته می تواند در صورت نیاز نسبت به دعوت از مدیرگروه یا نماینده ایشان و صاحب نظران مرتبط اقدام نماید.

دانشگاه اصفهان

ماده ۴: نظارت در حین پژوهش

به منظور نظارت بر رعایت الزامات اخلاقی تعهد شده در روند اخذ شناسه اخلاق در پژوهش، مجریان محترم مکلفند پس از اخذ شناسه اخلاق، نسبت به گزارش رعایت تعهدات مذکور هر سه ماه یکبار به معاونت پژوهشی دانشکده اقدام نمایند تا مراتب به این کمیته منعکس شود.

ماده ۵: ضمانت اجراء

در صورت عدم رعایت تعهدات اخلاقی تعهد شده، کمیته می تواند نسبت به لغو شناسه مذکور اقدام و مراتب را به معاون پژوهش و فناوری دانشگاه جهت جلوگیری از ادامه انجام پژوهش یا اخذ تصمیم مقتضی دیگر و ارجاع به مراجع ذی صلاح گزارش نماید.

این آیین نامه در ۵ ماده و ۳ تبصره توسط کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه تدوین و در تاریخ ۱۳۹۶/۰۸/۱۰ به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه رسید و جایگزین آیین نامه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۵ شد و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.